

ועד הפעולה לפיצויים הוגנים עבור אובדן רכוש מאוסטריה

austrian.compensation@gmail.com

ת"ד 3393 סביון, 56540

25 בינואר 2010

חבר פרלמנט נכבד,

בשנת 2001 אוסטריה וארצות הברית כרתו הסכם אשר כלל בין היתר פיצוי עבור אובדן רכוש בתקופת המשטר הנאצי (הסכם ושינגטון 2001).

אנו שואפים לתקן עוול היסטורי שנולד בהסכם ושינגטון 2001. בהסכם ושינגטון 2001 הצדדים הסכימו שהפיצוי עבור הפסד הרכוש בתקופה הנאצית יסתכם ב-\$210 מיליון. לאחר השלמת תהליך עיבוד התביעות שהוגשו, ועדת התביעות הכירה בהפסדים בסך \$1.5 מיליארד, כלומר 614% יותר מן הסכום שהוקצב. יתרה מכך, הסכום בסך \$1.5 מיליארד מהווה רק חלק מן ההפסדים שנגרמו בפועל, מסיבות המפורטות במסמך המצורף.

אנו רוצים לציין שבדיקותינו העלו שהסכומים שהוכרו הם בערכי שנת 1938, משוערכים ללא כל תוספת ריבית ריאלית, למרות העובדה שחלפו יותר מ-70 שנה.

כל הטיעונים האלו מוצגים באופן מפורט במסמך המצורף.

לאחרונה החלה קרן הפיצויים בהעברת תשלומי הפיצויים הסופיים. הם מסתכמים בשיעור של 10.6% בהליך על בסיס תביעה (claims based), ב-17.2% בהליך על בסיס צדק (equity based) וב-20.7% בפוליסות ביטוח, בממוצע 14%.

אנו סבורים שתוצאה זו איננה צודקת ופונים אליך לפעול לתיקון עוול היסטורי זה.

ממצאינו מעלים שועדת התביעות עשתה עבודה יסודית בבירור התביעות שהוגשו, אולם הקצאת סכום של \$210 מיליון בלבד יצרה תוצאה בלתי צודקת.

אנו סבורים שהצדדים להסכם ושינגטון לא היה מודעים להיקף הנזק הרכושי שנגרם. במונחים משפטיים, אנו סבורים שההסכם נכרת על בסיס טעות ולכן יש מקום לתקוף את תוקפו.

תשלום חלקי משולם בהליכים משפטיים רק במקרה של חדלות פירעון וזה בוודאי איננו המצב באוסטריה.

קיים גם היבט מוסרי, היות שהתובעים הם קרבנות של רדיפות הנאצים שניספו או שרדו מחנות ריכוז, ברחו מאוסטריה (במקרה הטוב) ויורשיהם. זה מחזק את טיעון לתשלום פיצוי מלא ולא חלקי.

ההודעה על שיעורי התשלומים הסופיים (ובמיוחד השיעור של 10.6% בהליך על בסיס תביעה) גרם לכעס בקרב הזכאים והוא המניע הישיר למשלוח פנייה זו. אנו תובעים פיצויים עבור כל הנזק שנגרם, בתוספת ריבית ריאלית סמלית בשיעור של 1%. הדבר יגדיל את סכום הפיצוי הכולל ל-\$3 מיליארד, דבר המחייבת תוספת בסך \$2.8 מיליארד. אנו קוראים לך לשקול את דרישתנו באופן הרציני ביותר.

אנו מאחלים לך שנה טובה

בברכה,

יהודית היבנר – שגרירה לשעבר

ד"ר חיים גלאון

יוחנן נאמן

אבי שקת – שגריר לשעבר

עו"ד דורון ויסברוד

עו"ד מרתה רביב

פיצויים מאוסטרליה - 14% עבור הנפגעים, 86% עבור צאצאי הנאצים, עם 0% ריבית

א. הרקע

הקרן האוסטרלית להסדר כללי עבור נפגעי הנאצים (General Settlement Fund) (להלן – "הקרן") הוקמה במטרה לשלם פיצויים על אובדן רכוש. זה כלל נדל"ן, מיטלטלין, עסקים שחוסלו, נכסים פיננסיים ונזקים תעסוקתיים וחינוכיים. לקרן הוקצה סכום של \$210 מיליון. בקשות לפיצויים התקבלו בשנים 2002-2003. היו ארבעה הליכי תביעה:

1. הליך על בסיס תביעה (claims based) – ישים במקרים בהם היו בנמצא ראיות אמינות.
 2. הליך על בסיס צדק (equity based) - ישים במקרים בהם הראיות היו חלקיות.
 3. פוליסות ביטוח.
 4. פיצוי בעין (in rem) - במקרים מוגבלים בהם התקיימו תנאים מסוימים.
- הקרן תשלם את תשלום הפיצויים בשנת 2010.

ב. פיצויים חלקיים

עם השלמת עיבוד כ-21,000 התביעות שהוגשו לוועדת התביעות של הקרן, התברר כי שגובה הנזק שהוכר בידי הוועדה הגיע ל-\$1.5 מיליארד, גבוה בהרבה מן הסכום של \$210 מיליון שהוקצה. לכן הפיצוי יהיה בשיעור של 10.56% מהנזק בהליך על בסיס תביעה (claims based) 17.16% מהנזק בהליך על בסיס צדק (equity based) ו-20.74% בפוליסות ביטוח, בממוצע 14%. בפיצוי בעין (in rem) התובע מקבל את כל רכושו. מכיוון שהתובעים יכלו לבחור את ההליך, בחכמה בדיעבד היה עדיף לבחור בהליך על בסיס צדק (equity based), מכיוון שהפיצוי גדול ב-63% ($1 - 10.56\% / 17.16\%$).

ג. פיצויים חלקיים וצדק

מאחר ומרבית הפיצוי היה עבור נזקים חומריים, אין שום סיבה הגיונית מדוע הוא צריך להיות חלקי. אם הנפגע איבד את ביתו בשנת 1939, מדוע עליו לקבל רק 10.56% מערכו? אם לנפגעים נזק של \$1.5 מיליארד, אין שום סיבה שיפוצו רק ב-\$210 מיליון. התוצאה מכך שהנפגעים ויורשיהם זוכים לפיצויים השווים ל-14% מן ההפסד הינה שיורשי המעוולים נותרים עם יתרת ה-86%.

יתר על כן, אוסטריה המתינה מעל 60 שנים עד שהחל התהליך. בינתיים חלק ניכר מן הראיות נמוגו, כי המסמכים אינם זמינים יותר, מכיוון שאנשים בעלי ידע רלוונטי הלכו לעולמם וכן מכיוון שזיכרון הנפגעים הנותרים נחלש עקב חלוף הזמן וגילם המתקדם. בנוסף בגין חלק מן הרכוש לא הוגשו תביעות מכיוון שלא שרדו יורשים, כאשר משפחות שלמות הושמדו. מגישי הצהרות ההון ב-1938 לא דיווחו בהכרח על כל רכושם. לכן אומדן הנזק הכולל מוטה משמעותית כלפי מטה. פירוש הדבר הוא כי פיצויים בהיקף של \$210 מיליון מהווים הרבה פחות מ-14% מן הנזק הכולל האמיתי, העולה על \$1.5 מיליארד.

ד. שקיפות וגילוי נאות

ההחלטות שנשלחו נראות כתוצאה של עבודת מחקר מעמיקה והן מאד מפורטות. אולם מוצג בהן רק הערך במונחי דולרים אמריקאיים עכשוויים. אין התייחסות לסכומים המקוריים ולשיטת השערוך. הסכומים חייבים לעבור שיערוך, היות וחלפו 71 שנה. אין כל התייחסות לשיעור הריבית שהוספה לסכומים (אם הוספה). באתר האינטרנט של הקרן מצוין שלכל הפסד של 1RM (Reichsmark) ניתן ערך של \$4.913511 נכון לחודש מאי 2003, תוך ציון שמקור שער חליפין זה הוא הלשכה לסטטיסטיקה של אוסטריה (Statisik Austria).

ה. מספר חישובים

ככתוב לעיל, שער החליפין לפיו חושב הנזק להיום היה $1RM = \$4.913511$. שער החליפין בשנת 1938 היה $1 = 2.5RM$. מכאן נובע שעבור כל דולר מ-1938 ניתן שווי של $\$12.28 (= 2.5 \times 4.913511)$. בתקופה הזאת מדד המחירים לצרכן בארה"ב עלה פי 13.01 (מ-14.1 נקודות ביולי 1938 ל-183.5 נקודות מאי 2003). לכן במונחים ריאליים (במחירים קבועים) הפיצוי המחושב שווה ל-94% $(= 12.28/13.01)$ מן הערך המקורי ההיסטורי. מכאן ניתן להסיק שהקרן החליטה להעריך את שווי הרכוש בערכו הריאלי, תוך מתן פיצוי בגין האינפלציה בלבד, ללא ריבית. העיכוב בזמן מצדיק פיצוי על חלוף 65 שנים (עד 2003). ראוי לציין שבהסדרים אחרים של פיצוי נזקי רכוש מתקופת השואה, דוגמת הסדר הבנקים השווייצריים, הוועדה הבינלאומית לתביעות ביטוח מתקופת השואה (ICHEIC) והחברה לאיתור והשבת נכסים של נספי השואה בישראל (ועדת אביטל), הוספה ריבית לסכומי הפיצוי. בחומר שהמציאה הקרן לא מצאתי אזכור לעובדה שבתכנית האוסטרית השערוך מבטא רק את ירידת ערך הכסף, ללא כל ריבית ריאלית. אם אני מניח ריבית ריאלית בשיעור צנוע של 2% לשנה, מתקבל מכפיל ל-65 שנים בגובה 3.62 $(= 1.02^{65})$. אחרי הוספת האינפלציה מתקבל מכפיל של 47.1 $(= 13.01 \times 3.62)$. המכפיל לפיו חושבו סכומי הפיצויים הוא כזכור 12.28, כלומר כרבע $(= 12.28/47.1 = 26\%)$.

אם שיעור הפיצויים בגובה 10.56% בהליך על בסיס תביעה מיושם על ההפסד האמיתי בתוספת ריבית ריאלית בשיעור 2%, שיעור הפיצוי מתכווץ ל-**2.9%** ($10.56\%/3.62=$) מן הנזק המלא והשיעור של 17.16% בהליך על בסיס צדק מתכווץ ל-**4.7%** ($17.16\%/3.62=$).
 אם החישוב נעשה לפי שיעור ריבית ריאלית של 4% (כמו בהמלצות ועדת אביטל), מכפיל הריבית גדל ל-12.80 ($= 1.04^{65}$) ושיעור הפיצוי מתכווץ ל-**0.8%** ($10.56\%/12.80=$) (במקום 10.56%) ו-**1.3%** ($17.16\%/12.80=$) (במקום 17.16%) בהתאמה.
 השערוך נעצר כאמור לעיל במאי 2003 ומאז לא נוספה כל ריבית, כמו לפני 2003.

ו. סיכום

לנוכח ממצאים אלה, הקרן צריכה לדעתי לשקול מחדש את גובה הסכומים המשולמים, ולפחות את נושא חלקיות התשלומים אותם היא משלמת. ראוי שהשיעורים של 10.56% ו-17.16% יועלו ל-200% (\$3 מיליארד) תוך הוספה של ריבית ריאלית בשיעור סמלי של 1%, דבר הכרוך בהקצבה נוספת של כ-\$2.8 מיליארד.

כפי שהוצג לעיל, התכנית הציעה פיצוי בשיעור זעיר של אחוזים ספורים מן הפיצוי שתכנית הוגנת הייתה מעניקה. הפיצוי המוענק הוא בשיעור של 10.56% ו-17.16% מן הנזק בלא הוספת כל ריבית, למרות העובדה שאוסטריה השתמשה במקורות אלו במשך 71 שנים.
 תשלום חלקי משולם בהליכים משפטיים רק במקרים של חדלות פירעון. זה בוודאי איננו המצב במקרה האוסטרי, אך התשלום החלקי מעיד על פשיטת רגל מוסרית.

* דורון ויסברוד הוא עורך דין וכלכלן בישראל.

weissbrodd@gmail.com